

Vergaderjaar 2021–2022

26 150

Algemene Vergadering der Verenigde Naties

Nr. 199

**BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VOOR
BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juli 2022

Met deze brief wordt uw Kamer geïnformeerd over de inzet van het Koninkrijk der Nederlanden gedurende de 77^e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN). Het verslag in de bijlage blikt terug op de 76^e zitting van de AVVN (Kamerstuk 26 150, nr. 197) (september 2021–heden).

Dit jaar vindt de ministeriële AVVN-week plaats van 19 tot en met 27 september 2022. In tegenstelling tot de virtuele en hybride ministeriële weken in 2020 en 2021, is de verwachting dat deze ministeriële week grotendeels fysiek zal plaatsvinden in New York. Het Koninkrijk zal daarom een fysieke delegatie afvaardigen. Het formele programma van deze ministeriële week bestaat uit het *General Debate* en enkele toppen (waaronder de «*Transforming Education Summit*»). Ook zal de VN aandacht vragen voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) tijdens het jaarlijkse SDG-moment.

Het Koninkrijk zal gedurende de aankomende 77^e zitting van de AVVN inzetten op «Versterkt multilateralisme voor vrede, veiligheid en recht, duurzame ontwikkeling en gelijkheid.» Deze inzet wordt hieronder toegelicht.

1) «Versterkt multilateralisme»

Het belang van multilaterale samenwerking en het tegengaan van autocratische invloeden en ondermijning

Het Koninkrijk is, met zijn internationale oriëntatie en open economie, voor zijn welvaart en veiligheid sterk afhankelijk van een mondiaal stelsel waarin landen op basis van heldere afspraken met elkaar samenwerken, en waar landen elkaar kunnen aanspreken als regels worden overschreden.

Deze op regels gebaseerde wereldorde, met de Verenigde Naties (VN) als centrale multilaterale organisatie, staat in toenemende mate onder druk. Een multilateraal stelsel waar landen zelf kunnen kiezen aan welke regels zij zich wensen te houden, waar autoritaire regimes zich kunnen verschuilen achter een breed soevereiniteitsbegrip, en waar mensenrechten ondergeschikt worden gemaakt aan economische groei, is een bedreiging voor de op regels gebaseerde orde, universele waarden en rechten en effectieve internationale samenwerking.

Het Koninkrijk blijft deze ontwikkelingen volgen en biedt actief weerstand aan ontwikkelingen die het systeem ondergraven. Dit betekent onder andere het verantwoordelijk houden van landen die internationale misdaden en mensenrechtenschendingen plegen, en het consistent tegengaan van inzet van derden die effectieve internationale samenwerking schaadt, zoals bijvoorbeeld de Russische verspreiding van desinformatie of de introductie van revisionistische en ondermijnende Chinese noties in VN-resoluties. Daarbij zoekt het Koninkrijk actief samenwerking op met zowel gelijkgezinden als niet-traditionele partners.

Deze inzet van het Koninkrijk ter verdediging en bevordering van de eigen, en collectieve, belangen en waarden, wordt verder uitgewerkt in de beleidsnotitie «Multilateralisme», voorzien voor de tweede helft van 2022.

VN-hervormingen

De in 2019 ingezette hervorming van het VN-ontwikkelingssysteem, inclusief de VN «*Resident Coordinators*» in hun nieuwe rol, laat zijn toegevoegde waarde zien. Het Koninkrijk hecht belang aan verdere implementatie van deze hervormingen en de versterking van de nexus vredesopbouw, duurzame ontwikkeling en humanitaire hulp. Voor de verduurzaming van dit hervormingsproces en het goed functioneren van het VN-systeem zijn meerjarige, ongeoormerkte financiële middelen cruciaal. Daarom zal het Koninkrijk een aanmoedigende rol blijven spelen bij monitoring en naleving van de afspraken binnen het «*Funding Compact*».

Het Koninkrijk blijft ook actief deelnemen aan het internationale onderhandelingsproces waarin in Benelux-verband wordt opgetrokken om te pleiten voor een samenstelling van de VN-Veiligheidsraad (VNVR) die de realiteit van de 21^e eeuw weerspiegelt. Deze hervorming van de VNVR is nodig voor het behoud van legitimiteit van de VNVR en van de VN in den brede.

Our Common Agenda

De Secretaris-Generaal van de VN (SGVN), Antonio Guterres, zet met het rapport «*Our Common Agenda*» in op versnelling van de «*Agenda 2030*» en de SDG's. *Our Common Agenda* bevat zo'n honderd aanbevelingen om de VN te moderniseren en toekomstbestendig te maken. Het Koninkrijk steunt de ambities van de SGVN en neemt een actieve rol op prioriteiten zoals klimaatadaptatie, de versterking van de toegang tot recht, de focus op conflictpreventie bij vredesopbouw en de dwarsdoorsnijdende belangen van vrouwen en meisjes.

2) ...ter bevordering van vrede, veiligheid en recht

Accountability

De strijd tegen straffeloosheid voor internationale misdaden en groot-schalige mensenrechtenschendingen blijft een sterke ontwikkeling doormaken, mede in het licht van de Russische invasie van Oekraïne. Het Koninkrijk speelt hierbij een actieve rol. Hier is aandacht voor landensituaties, waaronder voor Irak waar het Koninkrijk inzet op het tegengaan van straffeloosheid voor misdaden begaan door Islamitische Staat tegen Jezidi's.

«*No peace without justice*» – het Koninkrijk zal dit motto blijven doen klinken binnen de AVVN, de Derde Commissie van de AVVN en de VN-Mensenrechtenraad. Het Koninkrijk blijft actief inzetten op het monitoren van conflicten met speciale aandacht voor het ondersteunen van onderzoekscommissies en hun mandaten met oog op gerechtigheid voor oorlogsmisdaden en mensenrechtenschendingen, inclusief conflict-gerelateerd seksueel geweld.

Niet alleen als verdragspartij, maar ook als gastland van het Internationaal Gerechtshof en het Internationaal Strafhof zal het Koninkrijk actief de onafhankelijkheid en het belang van deze hoven blijven verdedigen. De werklast van het Strafhof is dit jaar aanzienlijk toegenomen, onder andere door het recent geopende onderzoek naar de situatie in Oekraïne. Daarom heeft het Koninkrijk ter vergroting van de capaciteit, naast de reguliere bijdrage aan het budget een vrijwillige bijdrage van 1 miljoen euro aan het Strafhof toegezegd. Tijdens de jaarlijkse onderhandelingen over de begroting zal het Koninkrijk zich ook inzetten voor een *structurele* verhoging van de begroting. Ook hebben zowel het Ministerie van Justitie en Veiligheid als het Ministerie van Defensie middels detacheringen extra onderzoekscapaciteit ter beschikking gesteld van het Strafhof. Ten slotte blijft het Koninkrijk erop toezien dat de aanbevelingen uit de onafhankelijke evaluatie van het functioneren van het Strafhof (*Independent Expert Review*) worden omgezet in concrete maatregelen.

Humanitaire hulp en diplomatie

Het VN *Global Humanitarian Overview* (GHO) voorspelde dat minimaal 274 miljoen mensen enige vorm van noodhulp nodig zouden hebben in 2022. Na de Russische invasie in Oekraïne is deze projectie bijgesteld naar zeker 296 miljoen mensen. Uitdagingen bij humanitaire interventies nemen tegelijkertijd ook toe, zoals beschreven in de brief aan Uw Kamer over humanitaire hulp en diplomatie 2022¹. Het Koninkrijk zal zich in VN-verband blijven inspannen om obstakels voor humanitaire actie aan te pakken, respect voor internationaal oorlogsrecht af te dwingen en om internationale mechanismen toe te passen die daaraan kunnen bijdragen, zoals VNVR-resolutie 2417 die het gebruik van honger als oorlogswapen verbiedt.

Het Koninkrijk zet zich in voor onderkenning dat geestelijke gezondheid en psychosociaal welzijn een bijdrage leveren aan veerkracht, handelingsvaardigheid en herstelvermogen van mensen en gemeenschappen. De effectiviteit van humanitaire inspanningen, vredesopbouw, conflictpreventie en ontwikkelingsinitiatieven kan worden verhoogd door vanaf het begin geestelijke gezondheid en psychosociale steun (MHPSS) mee te nemen. Het Koninkrijk werkt samen met organisaties en overheden uit uiteenlopende landen om structurele verankering van MHPSS in beleid en

¹ Kamerstuk 34 952, nr. 153.

programma's te bevorderen, onder meer binnen de VN *Peacebuilding Commission*.

VN-missies en operaties

Het Koninkrijk blijft zich inzetten voor het hervormen en moderniseren van VN-vredesmissies zoals weergegeven in het «*Action for Peacekeeping*» (A4P) initiatief van de SGVN en het daaraan gekoppelde implementatieplan («*Action for Peacekeeping+*»). Het Koninkrijk speelt daarbij een prominente rol op de onderwerpen «*performance and accountability*» en «*protection*». Ook zal het Koninkrijk blijven aansporen tot verbeterd gebruik van inlichtingen, verbeterde veiligheid van peacekeepers, «*Women, Peace and Security*» en het tegengaan van seksueel misbruik en mishandeling. Het Koninkrijk levert in 2022 een personele bijdrage aan de VN-missies MINUSMA, UNIFIL, UNDOF en UNTSO. In januari 2022 heeft luitenant-generaal Kees Matthijssen het commando van de militaire component van MINUSMA voor minstens één jaar overgenomen. Hij wordt vergezeld door een ondersteunende Nederlandse staf van ongeveer vijftien personen.

Vredesopbouw

Sinds januari 2021 is het Koninkrijk lid van de VN *Peacebuilding Commission* (PBC) voor een periode van twee jaar. Dit VN-forum bestaat uit 31 leden en stelt vredesopbouw in (post)conflictgebieden centraal. In de PBC richt het Koninkrijk zich op de thema's *inclusive justice*, geestelijke gezondheid en psychosociale steun, en adequate, duurzame financiering voor VN-vredesopbouw. De focus van het Koninkrijk op deze thema's gaat gepaard met de inzet op versterkte VN-coherentie door het slaan van een brug te tussen de politieke en ontwikkelingsdimensies van VN-vredesopbouw. Ook pleit het Koninkrijk voor inclusie binnen de PBC, het belang van betekenisvolle participatie van lokale vredesopbouw-actoren, vrouwen en jeugd bij vredesopbouw-activiteiten en, waar relevant, samenwerking met de Internationale Financiële Instellingen (IFI's) en regionale organisaties.

Het Koninkrijk is met een bijdrage van 80 miljoen euro over 4 jaar een prominente donor van het *Peacebuilding Fund* (PBF), het VN-fonds dat in zo'n 40 landen vredesopbouwactiviteiten van VN-organisaties, non-gouvernementele organisaties (ngo's) en andere actoren financiert. Daarnaast streeft het Koninkrijk naar duurzamere financiering voor vredesopbouw.

Vrouwen, Vrede en Veiligheid (1325)

Het Koninkrijk draagt, in nauwe samenwerking met het maatschappelijk middenveld, actief bij aan de implementatie van de «*Women, Peace and Security*» (WPS) agenda. Door het oorlogsgeweld in Oekraïne en de machtsovername van de Taliban in Afghanistan is zowel conflict-gerelateerd seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes als ook de participatie van vrouwen, vrouwenrechtenorganisaties en vrouwelijke mensenrechtenverdedigers in vredesprocessen en wederopbouw meer onder de aandacht gekomen. Ondanks de aanname van 10 WPS-resoluties in de VNVR, blijft volledige implementatie van deze agenda achter en wordt deze zelfs tegengewerkt. Daarom blijft het Koninkrijk zich energiek inzetten voor een wereld waarin gelijke en betekenisvolle deelname van vrouwen en meisjes in besluitvormingsprocessen ten behoeve van vrede en veiligheid vanzelfsprekend is, duurzame vrede en ontwikkelingskansen voor iedereen realiseerbaar zijn en conflict-gerelateerd geweld tegen vrouwen, mannen, meisjes en jongens stopt. Dit

staat verwoord in het Nationaal Actieplan 1325-IV (NAP1325-IV), waarvan de pijler «*WPS-mainstreaming*» een belangrijke prioriteit wordt gedurende het komende jaar.

Feministisch Buitenlandbeleid

Het Koninkrijk heeft in navolging van Zweden, Canada, Frankrijk, Spanje, Duitsland, Luxemburg, Mexico en Chili, besloten om een Feministisch Buitenlandbeleid (FBB) te voeren. Dit betekent dat het Koninkrijk in optreden, interventies en in multilaterale samenwerking meer aandacht gaat besteden aan inclusiviteit in algemene zin en aan gendergelijkheid in het bijzonder, inclusief LHBTIQ+.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag (SEAH)

Het Koninkrijk blijft een voortrekkersrol op zich nemen bij inzet op preventie en aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag (SEAH). Naast het adresseren van de onderliggende oorzaken zoals gender- en machtsongelijkheid en gebrek aan *accountability*, blijft het Koninkrijk de positie innemen dat de VN stelselmatig moet opkomen voor slachtoffers in kwetsbare en afhankelijke posities en zal de VN verantwoordelijk worden gehouden voor het naleven van de eigen doelstellingen.²

MH17

Het Koninkrijk roept alle staten op volledig mee te werken aan de uitvoering van Resolutie 2166 van de VN-Veiligheidsraad. Het Koninkrijk benadrukt het belang van waarheidsvinding, gerechtigheid en rekenschap voor het neerhalen van vlucht MH17. Dit blijft een prioriteit.

Ontwapening

De aandacht voor nucleaire en conventionele ontwapening en wapenbeheersing is sinds het uitbreken van de Oekraïne-crisis sterk toegenomen. Binnen de Eerste Commissie van de AVVN richt het Koninkrijk zich onder meer op het universeel worden en versterken van het non-proliferatieverdrag (NPV), de inwerkingtreding van het kernstopverdrag (CTBT), het wapenhandelsverdrag (ATT), en het verdrag inzake het verbod op antipersoonsmijnen (Verdrag van Ottawa). Belangrijk hierbij is de verificatie van ontwapeningsovereenkomsten, het werken aan risicovermindering, transparantie, en het bevorderen van vertrouwenwekkende maatregelen.

Het slagen van de NPV Toetsingsconferentie van 1–26 augustus 2022 is voor het Koninkrijk, vicevoorzitter van de conferentie, een prioriteit. Sinds de Russische inval in Oekraïne is er sprake van een geopolitieke realiteit die een succesvolle uitkomst van de NPV Toetsingsconferentie bemoeilijkt. Het Koninkrijk zal tijdens de 77^e zitting van de AVVN net als tijdens de NPV Toetsingsconferentie en extra nadruk leggen op herbevestiging van de afspraken onder het NPV, waaronder de norm van *non-use*. De veroordeling van de onaanvaardbare dreigementen van president Poetin, het belang van nucleaire veiligheid en beveiliging en het zetten van concrete afspraken op het gebied van *risk reduction*. Voor de gedetailleerde inzet tijdens de NPV Toetsingsconferentie wordt verwezen naar de Kamerbrief «Inzet Nederland tijdens de Tiende NPV Toetsingsconferentie» van 1 december 2021 (Kamerstuk 33 783, nr. 48).

² Over de inzet op SEAH wordt uw Kamer apart geïnformeerd.

In de Eerste Commissie van de AVVN zal aandacht uitgaan naar de Russisch/Chinese resoluties over «*No First Placement*» (NFP) en «*Prevention of the Placement of Weapons in Outer Space*» (PPWT). Deze resoluties worden niet gesteund door het Koninkrijk vanwege zorgen over Russische activiteiten op het gebied van antisatellietwapens en het uitblijven van overeenstemming over de definitie van een ruimtewapen. Het Koninkrijk zal wel een resolutie sponsoren over «*Transparency in Arms*» in het kader van het «*UN Register of Conventional Arms*» (UNROCA). Tot slot is het ter voorkoming van humanitair leed belangrijk dat zoveel mogelijk staten de «*Convention on Certain Conventional Weapons*» (CCW) en de aanvullende protocollen ratificeren en ondertekenen.

Cyber

Het Koninkrijk blijft in VN-verband werken aan de ontwikkeling van de internationale rechtsorde in het digitale domein, waaronder de waarborging van mensenrechten. Het Koninkrijk maakt zich hard voor betekenisvolle deelname van het maatschappelijk middenveld aan multilaterale cyber-processen. De inzet van het Koninkrijk tijdens de *Open-Ended Working Group (2021–2025)* blijft zich richten op de toepassing van internationaal recht in cyberspace en de consolidatie en implementatie van aanvullende gedragsnormen ter bevordering van internationale vrede en veiligheid in het digitale domein. Bovendien zet het Koninkrijk samen met partnerlanden in op implementatie van de afgesproken normen via een *UN Programme of Action for Responsible State Behaviour in Cyberspace*, waar ook voor gepleit wordt in de *EU Cybersecurity Strategy for the Digital Decade (2021)*. Ter bevordering van de weerbaarheid van de internationale cyberinfrastructuur en om dreigingen in het digitale domein te mitigeren, richt het Koninkrijk zich op capaciteitsopbouw en op technische en institutionele kennisoverdracht.

Het Koninkrijk zet binnen de Derde Commissie van de AVVN in op de effectiviteit van een VN cybercrime-conventie voor justitie en opsporingsdiensten, op de bescherming van mensenrechten en fundamentele vrijheden en op het zekerstellen van juridische consistentie met bestaande instrumenten.

Nieuwe technologieën

Het Koninkrijk wil een vooruitstrevende en verantwoordelijke positie innemen op het gebied van *high tech* en is om die reden begin 2023 gastheer van een internationale conferentie over verantwoorde ontwikkeling, inzet en gebruik van kunstmatige intelligentie in het militaire domein. Tijdens de 77^e zitting van de AVVN zal op meerdere momenten aandacht voor deze conferentie worden gevraagd. Over de doelen en opzet van de conferentie wordt de Kamer separaat geïnformeerd.

Binnen de Eerste Commissie van de AVVN zal het Koninkrijk in reactie op de Chinese resolutie over vreedzaam gebruik van nieuwe technologieën het belang onderstrepen van de multilaterale exportcontroleregimes voor het faciliteren van technologie export voor vreedzame doeleinden.

Bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme

Tijdens de zitting van AVVN77 zal het belangrijkste VN-document op het gebied van terrorismebestrijding (CT), de VN *Global Counter Terrorism Strategy Review*, worden uit onderhandeld. Het Koninkrijk zet tijdens de onderhandelingen in op goede samenwerking en coördinatie tussen VN-entiteiten, het stevig verankeren van mensenrechten in CT-beleid en

vraagt aandacht voor het betrekken van het maatschappelijk middenveld bij de ontwikkeling en implementatie van CT-beleid. Hiertoe maakt het Koninkrijk zich, met gelijkgezinden, hard voor het opzetten van een onafhankelijk mechanisme dat deelname van het maatschappelijk middenveld binnen het CT/PCVE-domein van de VN mogelijk zal maken.

Landensituaties

Oekraïne

Oekraïne en de Oekraïense bevolking betalen een onvoorstelbaar hoge prijs voor de Russische inval. Naast de duizenden doden en gewonden zijn miljoenen ontheemd, gevlucht en getraumatiseerd. Door het oorlogsgeweld zijn op grote schaal steden, huizen, scholen, ziekenhuizen, infrastructuur, bedrijven en natuur verwoest. Ook heeft Russische agressie tegen Oekraïne een significant impact op wereldwijde voedselzekerheid. Het Internationaal Strafhof en de *Commission of Inquiry* van de VN zullen een belangrijke rol spelen op het terrein van waarheidsvinding en berechting. De VN verleent humanitaire hulp. Het Koninkrijk zal zich in VN-verband inzetten voor *accountability*, humanitaire toegang en hulpverlening en het bestendigen van steun onder VN-lidstaten om de Russische agressie te blijven verwerpen. Zo zal het Koninkrijk actief inzetten op *outreach* richting VN-lidstaten bij relevante stemmingen in VN-verband, zoals bij de recente AVVN-stemming waarmee Rusland geschorst is als lid van de VN-Mensenrechtenraad. Ook organiseert het Koninkrijk in juli 2022, samen met het ICC een Oekraïne, een *accountability* conferentie.

Afghanistan

De economische, sociale en mensenrechtensituatie in Afghanistan is uitermate zorgwekkend. VN-organisaties spelen een belangrijke rol bij het leveren, veiligstellen en mogelijk maken van gecoördineerde humanitaire hulp en het voorzien in basisnoden. Ook heeft de *United Nations Assistance Mission in Afghanistan* (UNAMA) een sterk mandaat op politieke en mensenrechtenthema's. Het Koninkrijk en gelijkgezinde landen dragen bij aan de humanitaire hulp en de ondersteuning van basisnoden van de Afghaanse bevolking (met uitzondering van onderwijs zolang meisjes niet naar de middelbare school kunnen). Ook blijft het Koninkrijk zich inzetten voor de mensenrechten in Afghanistan met speciale aandacht voor vrouwen en meisjes, en is erkenning van de Taliban als legitieme vertegenwoordiging van de bevolking van Afghanistan niet aan de orde.³

Myanmar

Ook de mensenrechtensituatie in Myanmar blijft zeer zorgwekkend. Conflict en geweld zijn sinds de staatsgreep van 1 februari 2021 toegenomen en hebben zich inmiddels door het hele land verspreid. Ook staat de toegang van humanitaire hulp nog altijd onder druk. Het Koninkrijk blijft, samen met de EU, oproepen tot een onmiddellijk einde aan het geweld, toegang voor humanitaire organisaties, *accountability* voor begane misdaden, en vrijlating van allen die onrechtmatig gevangen zijn genomen. Het Koninkrijk spant zich onder andere via de VN-Mensenrechtenraad en de Derde Commissie van de AVVN onverminderd in voor de bescherming van mensenrechten in Myanmar en ondersteuning van het maatschappelijk middenveld ter plaatse. Ook blijft het Koninkrijk inzetten

³ Motie van het lid Brekermans c.s. Kamerstuk 27 925, nr. 905.

op het tegengaan van straffeloosheid en mensenrechtenschendingen tegen de Rohingya en andere minderheden in Myanmar.

Sahel

De Sahel is en blijft een prioriteitsregio voor het Koninkrijk en wordt geconfronteerd met een waaier van politieke, ontwikkelings-, klimaat- en veiligheidsproblemen. De ontwikkelingen in de Sahel vormen een grote dreiging voor de Afrikaanse en Europese veiligheid. Net zoals in andere regio's in Afrika, kampt de Sahel met hongersnood. De politieke situatie is bovendien in complexiteit toegenomen door de staatsgrepen in Mali en Burkina Faso. De relatie tussen de Malinese transitieautoriteiten en EU-lidstaten is het afgelopen jaar verslechterd nadat de Malinese transitieautoriteiten besloten om de periode voor een democratische transitie te verlengen. In lijn met de EU veroordeelt het Koninkrijk deze verlenging en ondersteunt het de sancties en de bemiddeling door regionale organisatie ECOWAS, evenals de VN-missie MINUSMA. Met betrekking tot Burkina Faso blijft het Koninkrijk oproepen tot een terugkeer naar de constitutionele en democratische orde.

Het Koninkrijk blijft zich in de Sahel inzetten om de grondoorzaken van armoede en aan te pakken en een constructieve bijdrage te leveren aan de stabiliteit en de veiligheid. Dit doet het Koninkrijk in samenwerking met de landen in de regio, regionale organisaties, de EU en de VN.

Ethiopië

Ondanks een aangekondigd humanitair bestand in maart 2022, houdt de crisis in Ethiopië aan. Instabiliteit in Ethiopië heeft een negatief effect op de gehele Hoorn van Afrika en op belangen van het Koninkrijk op het gebied van vrede en veiligheid, handel, ontwikkelingssamenwerking, en migratie.

Het Koninkrijk zet, in EU-verband en met andere gelijkgezinden, in op vredesonderhandelingen. Hierbij spelen gezanten van de EU en de Verenigde Staten een centrale rol. Tevens blijven ongehinderde humanitaire toegang en *accountability* voor mensenrechtenschendingen prioritair voor het Koninkrijk. Financiële steun aan Ethiopië in internationaal verband dient gekoppeld te worden aan vooruitgang op deze drie prioritaire dossiers.

Venezuela

Voor het Koninkrijk, dat als buurland de gevolgen van de voortdurende destabilisering van Venezuela ondervindt, is het van groot belang dat er een oplossing komt voor de diepe politieke, economische en humanitaire crisis. Het Koninkrijk draagt onder andere in EU-verband en met andere gelijkgezinde landen actief bij aan het vinden van een politieke oplossing voor de crisis in Venezuela, steunt het onderhandelingsproces in Mexico-Stad en zet zich in voor de verbetering van de zorgwekkende humanitaire situatie in en rond Venezuela.

Jemen

Het huidige conflict in Jemen is het achtste jaar ingegaan en de humanitaire en economische crisis blijft zeer ernstig. Om het vredesproces te bevorderen blijft het Koninkrijk de VN Speciaal Gezant voor Jemen steunen in zijn opdracht een duurzame en inclusieve vrede te bewerkstelligen. Naast een inclusief vredesproces, zijn het verbeteren van de mensenrechten en humanitaire situatie en het tegengaan van straffe-

loosheid uitgangspunten bij inzet van het Koninkrijk in VN-verband. Daarnaast spant het Koninkrijk zich in om een potentiële humanitaire en ecologische ramp door de olieopslagtanker «Safer» te voorkomen.

Libië

Het uitstel van de Libische verkiezingen die in december 2021 plaats hadden moeten vinden was een grote teleurstelling voor de 2,8 miljoen Libiërs die zich al als kiezers geregistreerd hadden. Dat er sindsdien nauwelijks voortgang is geboekt met het politieke proces en er in maart een tweede, concurrerende regering bij is gekomen is reden tot zorg. Het Koninkrijk zal zich onverminderd in blijven zetten voor het vredesproces, en de faciliterende rol van de VN daarin ondersteunen.

Syrië

Het Koninkrijk zet zich onverminderd in voor vrede voor alle Syriërs, onder meer door het groeiende aantal noodhulpbehoevendenden humanitair te steunen en middels inzet in multilateraal verband, onder meer via het steunen van VN-resoluties die oproepen tot ongehinderde humanitaire toegang en naleving van het internationaal humanitair recht.

Ook het bereiken van gerechtigheid voor slachtoffers en afleggen van rekenschap voor mensenrechtenschendingen blijft een speerpunt in het Syriëbeleid. In dit kader hebben het Koninkrijk en Canada Syrië aansprakelijk gesteld voor grove mensenrechtenschendingen. Het Koninkrijk zet zich in de VN-Mensenrechtenraad in voor bevordering en verlenging van het mandaat van de VN-onderzoekscommissie. Het Koninkrijk blijft ijveren voor internationale aandacht voor het Syrische conflict en het leed van de Syrische bevolking.

3) ...duurzame ontwikkeling en gelijkheid

Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)

Mondiale crises zoals COVID-19, toenemende klimaatverandering, biodiversiteitsverlies, vervuiling, onvoldoende investeringen in duurzaamheid en tekortschietende beleidsinzet, zetten het behalen van de SDG's in 2030 sterk onder druk. De komende acht jaar zijn bepalend voor de kwaliteit van leven van toekomstige generaties en daadkrachtig optreden is urgenter dan ooit. Om die reden organiseert de SGVN ook dit jaar weer tijdens de ministeriële week van de AVVN in september een «SDG-moment» op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders. Het Koninkrijk zet zich onverminderd in voor het behalen van de SDG's en steunt de inzet om met publieke middelen privaat kapitaal te mobiliseren ten behoeve van deze doelen.

Klimaat, energie en biodiversiteit

Het Koninkrijk spant zich in, onder andere via de UNFCCC-klimaatonderhandelingen, om de internationale aandacht voor klimaatverandering niet te laten verslappen. Bovendien is het Koninkrijk gecommitteerd aan het behalen van het Parijsakkoord. Een blijvend punt van zorg is het achterblijven van de benodigde financiering voor klimaatadaptatie met name in de minst ontwikkelde landen en kleine eilandstaten (*Small Island Developing States*) alsook het verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van die financiering, in relatie tot implementatie van adaptatieplannen. Het Koninkrijk zal via de *Champions Group on Adaptation Finance* samen met gelijkgezinde landen optrekken om voortgang op dit onderwerp te bewerkstelligen. Daarbij zal het Koninkrijk

ook een actieve inzet plegen voor het mobiliseren van meer private financiering met speciale aandacht voor adaptatie. Over de inzet van het Koninkrijk in het kader van UNFCCC COP27 wordt uw Kamer apart geïnformeerd.

Het Koninkrijk steunt de rol van de VN bij het versterken van een eerlijke en inclusieve energietransitie wereldwijd en zal bijdragen aan het eerste SDG7 *Global Action Forum*, dat voortaan jaarlijks en marge van de ministeriële week van de AVVN zal worden georganiseerd.

Het Koninkrijk beijvert zich voor een ambitieuze uitkomst van COP-15 van het Biodiversiteitsverdrag. Het daar af te sluiten nieuwe strategische raamwerk (*Global Biodiversity Framework*) dient zowel het brede VN-systeem als de SDG-agenda te ondersteunen.

Small Island Developing States (SIDS)

Het Koninkrijk vraagt aandacht voor de bijzondere positie van kleine eilandstaten *Small Island Developing States* (SIDS) en daarmee de specifieke uitdagingen waar de Caribische delen van het Koninkrijk dagelijks mee te maken hebben. Wegens hun ligging, kleinschaligheden, grote economische afhankelijkheid van toerisme en import zijn zij kwetsbaar voor geopolitieke ontwikkelingen en klimaatverandering.

Het onderzoeken van de mogelijkheden tot het ontwikkelen van een *Multidimensional Vulnerability Index* (MVI), zoals door SG VN aangegeven, wordt door het Koninkrijk verwelkomd.

Het Koninkrijk zet zich in voor duurzame ontwikkeling, kansengelijkheid en klimaat adaptatie, om te waarborgen dat iedereen volwaardig kan participeren aan de samenleving. Dit is ook van groot belang voor de SIDS binnen het Koninkrijk. Het is van belang dat de specifieke uitdagingen voor eilandstaten op de agenda blijven staan van de VN.

Water

SDG6 wordt wereldwijd niet gehaald, mede door klimaatverandering. Een groot gedeelte van de wereldbevolking heeft nog steeds geen toegang tot schoon (drink)water en veilige sanitaire voorzieningen. Dit is van invloed op publieke gezondheid, armoedebestrijding, gendergelijkheid en sociaaleconomische vooruitgang. In 2023 zal het Koninkrijk samen met Tadzjikistan de VN Waterconferentie co-voorzitten. Deze conferentie beoogt bij te dragen aan het overbruggen van de achterstand op water-gerelateerde doelstellingen, waaronder SDG6, en op te treden als katalysator om versnelde implementatie te kunnen bewerkstelligen. De co-voorzitters willen een inclusieve en intersectorale conferentie organiseren, waarbij stakeholders uit alle sectoren worden opgeroepen om actiegerichtte toezeggingen te doen.

Voedselzekerheid

Het Koninkrijk maakt zich ernstig zorgen over de ontwikkelingen rond voedselzekerheid in de wereld. Klimaatverandering, conflict en COVID-19 zetten de doelen van SDG 2 (Zero Hunger) structureel op achterstand. De oorlog in Oekraïne heeft van 2022 een rampjaar voor wereldwijde voedselzekerheid gemaakt, met een enorme stijging van prijzen van voedsel, brandstof en kunstmest. Daarmee is follow-up van de VN-voedseltop van september 2021 met de nadruk op een transitie naar meer duurzame voedselsystemen, urgenter dan ooit. Het Koninkrijk is in dat kader voornemens om de inzet op SDG 2, het beëindigen van honger

en het promoten van duurzame landbouw, te intensiveren. Meer specifiek roept het Koninkrijk op tot een brede, internationaal gecoördineerde inzet en samenwerking in relatie tot investeringen, met een belangrijke rol voor de multilaterale organisaties.

Circulaire Economie

Algehele verduurzaming van internationale waardenketens middels een transitie naar een circulaire economie (CE) is voor het Koninkrijk een prioriteit in zowel het interne- als externe beleid. In samenspraak met gelijkgezinde partners zal actief worden ingezet op het versterken van circulaire economieën in mondiale gremia. Concreet zal het Koninkrijk zich in EU-verband sterk maken voor het opnemen van de recentelijk overeengekomen definitie van CE in de Tweede Commissie van de AVVN. Het helder definiëren van CE in de context van de AVVN is een volgende stap in de mondiale agendaring van circulariteit als belangrijk instrument dat bijdraagt aan klimaatmitigatie en het vergroten van de algehele duurzaamheid. Verder zal het Koninkrijk inzetten op een ambitieuze uitkomst van onderhandelingen over het nieuwe juridisch bindende instrument dat plasticvervuiling moet voorkomen. Deze onderhandelingen vinden plaats onder auspiciën van het VN *Environment Programme* (UNEP).

Ontwikkelingen COVID-19 en vaccinaties

Door gezamenlijke inspanning van industrie, internationale organisaties en overheden is de wereldwijde vaccinproductiecapaciteit sterk gegroeid en inmiddels groot genoeg om tenminste 70% van de wereldbevolking te vaccineren, conform de doelstelling van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). De grootste uitdagingen in de bestrijding van COVID-19 liggen nu bij het vergroten van de *country readiness* en de vaccinatiebereidheid in ontvangende landen. Het Koninkrijk zet via de partners van de «*Access to COVID-19 Tools Accelerator*» in op het verbeteren van de benodigde infrastructuur voor distributie, training van medisch personeel, en communicatie ter bevordering van vaccinatiebereidheid, evenals het versterken van gezondheidssystemen.

De pandemie heeft laten zien dat zowel gezondheidssystemen als het mondiale systeem onvoldoende zijn toegerust om effectief te reageren op pandemieën. Het Koninkrijk investeert op verschillende manieren in versteviging van het mondiale systeem, onder meer door bij te dragen aan het ontwikkelen van een WHO internationaal pandemie-instrument en actief aandacht te blijven vragen voor de grote gezondheidsschade van antimicrobiële resistentie. Tevens is het Koninkrijk in 2023 gastheer van het WHO «*World Local Production Forum*», waar het versterken van de wereldwijde productie capaciteit van medische producten centraal staat.

Onderwijs

De COVID-19 pandemie heeft geleid tot de grootste onderbreking van het onderwijs ooit, waardoor de kans op werk voor jongeren, en met name meisjes en vrouwen, sterk is afgenomen. Om deze reden kondigde de SGVN in *Our Common Agenda* een internationale top aan, de «*Transforming Education Summit*», gepland voor september 2022. Deze top richt zich op het aanpakken van de door COVID-19 verergerde leer crisis en duurzaam herstel én modernisering van onderwijssystemen. Het Koninkrijk steunt deze ambitie en focust daarbij op het versterken van de weerbaarheid en veerkracht van jongeren (met name meisjes en vrouwen) via *comprehensive sexuality education* en het versterken van vaardigheden via investeringen in beroeps- en hoger onderwijs.

Mensenrechten en het maatschappelijk middenveld

Wereldwijd krimpt de ruimte voor het maatschappelijk middenveld en staan maatschappelijke actoren, inclusief journalisten en mensenrechtenverdedigers, steeds meer onder druk. De blijvende inzet van het Koninkrijk op betekenisvolle deelname van een pluriform en onafhankelijk maatschappelijk middenveld aan besluitvormingsprocessen, het versterken van hun bijdragen aan inclusieve ontwikkeling en het bevorderen van de maatschappelijke ruimte blijft daarom van groot belang. Een krachtig maatschappelijk middenveld is een belangrijke randvoorwaarde voor het bevorderen van mensenrechten en het bereiken van duurzame ontwikkeling.

Het Koninkrijk zet zich, in samenwerking met maatschappelijke organisaties, in voor gemarginaliseerde groepen die vanwege de wereldwijde *pushback* op mensenrechten extra onder druk staan. LHBTIQ+, vrouwen en meisjes, mensenrechtenverdedigers, journalisten en religieuze minderheden behouden de aandacht van het Koninkrijk tijdens AVVN77.

Gendergelijkheid, vrouwenrechten en seksuele reproductieve gezondheid en rechten (SRGR)

Bestaande druk op gendergelijkheid, vrouwenrechten en SRGR is versterkt door COVID-19. Geweld tegen vrouwen, kindhuwelijken, moedersterfte, ongeplande zwangerschappen en onveilige abortussen nemen toe. Decennia aan vooruitgang op deze thema's lopen het risico teniet te worden gedaan. Tegelijkertijd wordt ook de regressieve druk op lang bestaande internationale en Europese afspraken op gendergelijkheid, vrouwenrechten en SRGR groter. Het Koninkrijk zal zich inspannen om deze *pushback* tegen te gaan en om de groep landen te verbreden die zich uitspreekt voor deze thema's. Het Koninkrijk zal zich blijven uitspreken voor het belang van SRGR, onder andere in relevante VN-resoluties en zal specifiek aandacht vragen voor het belang van seksuele voorlichting (*comprehensive sexuality education*).

Het Koninkrijk zal tijdens de AVVN het belang benadrukken van een gender-transformatieve benadering in de COVID-19 herstelplannen, met aandacht voor inclusiviteit, diversiteit en intersectionaliteit. Het is van groot belang dat vrouwen, meisjes, jongeren en andere groepen actief betrokken worden in besluitvorming en leiderschap voor COVID-19 respons en herstel. Tot slot zal het Koninkrijk aandacht vragen voor het belang van feministisch leiderschap en financiering van SRGR en gendergelijkheid, in het bijzonder financiering van vrouwenrechtenorganisaties en feministische organisaties.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher